

Kulturarvsfrågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2015/16 om museer och kunskapsuppbyggnad, kulturmiljö och immateriellt kulturarv. Några av motionsyrkandena behandlas i förenklad form.

I betänkandet finns 12 reservationer (M, SD, C, V, L, KD).

Behandlade förslag

43 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2015/16.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning.....	6
Utskottets överväganden.....	7
MUSEER OCH KUNSKAPSUPPBYGGNAD	7
Statligt stöd till vissa museer	10
Uppåkra arkeologiska centrum och Historiska museet vid Lunds universitet	12
Kännedom om brott mot mänskligheten.....	13
Proveniens	14
KULTURMILJÖ	15
Helhetssyn på kulturlandskapet	17
Arkeologiska undersökningar	19
Statligt stöd till kulturarv	20
Svenskt kulturarvsår	21
Mälsåkers slott.....	21
Det rullande kulturarvet.....	22
Kyrkor som tas ur bruk.....	23
IMMATERIELLT KULTURARV	24
Tryggande av det immateriella kulturarvet.....	25
Tidigare behandlade förslag	26
Reservationer	29
1. Statligt stöd till vissa museer, punkt 1 (SD)	29
2. Statligt stöd till vissa museer, punkt 1 (L)	29
3. Kännedom om brott mot mänskligheten, punkt 3 (V)	30
4. Kännedom om brott mot mänskligheten, punkt 3 (KD)	31
5. Proveniens, punkt 4 (M, L).....	32
6. Helhetssyn på kulturlandskapet, punkt 5 (M, C, L, KD)	33
7. Arkeologiska undersökningar, punkt 6 (M, C, L, KD)	34
8. Svenskt kulturarvsår, punkt 8 (SD)	35
9. Mälsåkers slott, punkt 9 (SD).....	36
10. Kyrkor som tas ur bruk, punkt 11 (SD)	36
11. Tryggande av det immateriella kulturarvet, punkt 12 (KD)	37
12. Tryggande av det immateriella kulturarvet, punkt 12 – motiveringen (SD).....	38
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	40
Motioner från allmänna motionstiden 2015/16	40

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Statligt stöd till vissa museer

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:117 av Edward Riedl (M),

2015/16:524 av Robert Hannah och Christina Örnebjär (båda FP)

yrkandena 1–3,

2015/16:1217 av Mathias Sundin (FP),

2015/16:1221 av Katarina Brännström (M),

2015/16:2786 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 17 och

2015/16:3162 av Maria Weimer (FP).

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (L)

2. Uppåkra arkeologiska centrum och Historiska museet vid Lunds universitet

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:143 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) och

2015/16:238 av Anders Hansson (M).

3. Kännedom om brott mot mänskligheten

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:101 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V) och

2015/16:1271 av Robert Halef (KD) yrkande 2.

Reservation 3 (V)

Reservation 4 (KD)

4. Proveniens

Riksdagen avslår motion

2015/16:1184 av Cecilia Magnusson m.fl. (M) yrkandena 1 och 2.

Reservation 5 (M, L)

5. Helhetssyn på kulturlandskapet

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 24 och

2015/16:2137 av Olof Lavesson m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 5.

Reservation 6 (M, C, L, KD)

6. Arkeologiska undersökningar

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:183 av Betty Malmberg (M),

2015/16:1986 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP) yrkande 5 och

2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 19.

*Reservation 7 (M, C, L, KD)***7. Statligt stöd till kulturarv**

Riksdagen avslår motionerna
2015/16:341 av Pia Nilsson (S) och
2015/16:631 av Olle Thorell (S).

8. Svenskt kulturarvsår

Riksdagen avslår motion
2015/16:1842 av Aron Emilsson m.fl. (SD).

*Reservation 8 (SD)***9. Mälsåkers slott**

Riksdagen avslår motion
2015/16:1531 av Caroline Helmersson Olsson m.fl. (S).

*Reservation 9 (SD)***10. Det rullande kulturarvet**

Riksdagen avslår motionerna
2015/16:482 av Sten Bergheden m.fl. (M) och
2015/16:2208 av Isak From och Leif Jakobsson (båda S).

11. Kyrkor som tas ur bruk

Riksdagen avslår motion
2015/16:3097 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 1–3.

*Reservation 10 (SD)***12. Tryggande av det immateriella kulturarvet**

Riksdagen avslår motionerna
2015/16:660 av Christer Nylander m.fl. (FP, M, C, KD) och
2015/16:2258 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 9.

*Reservation 11 (KD)**Reservation 12 (SD) – motiveringen***13. Tidigare behandlade förslag**

Riksdagen avslår motionerna
2015/16:1168 av Cecilia Magnusson (M),
2015/16:1247 av Elisabeth Svantesson (M),
2015/16:1510 av Hans Ekström och Caroline Helmersson Olsson (båda S),
2015/16:1838 av Aron Emilsson m.fl. (SD),
2015/16:1839 av Aron Emilsson m.fl. (SD),
2015/16:1850 av Aron Emilsson m.fl. (SD),
2015/16:1853 av Aron Emilsson m.fl. (SD),
2015/16:2014 av Mattias Bäckström Johansson (SD),
2015/16:2312 av Lars-Axel Nordell (KD),

2015/16:2384 av Anna-Lena Sörenson m.fl. (S),
2015/16:2523 av Petter Löberg m.fl. (S) och
2015/16:2792 av Adam Marttinen (SD) yrkandena 1 och 2.

Stockholm den 15 mars 2016

På kulturutskottets vägnar

Olof Lavesson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Olof Lavesson (M), Gunilla Carlsson (S), Peter Johnsson (S), Cecilia Magnusson (M), Agneta Gille (S), Aron Emilsson (SD), Saila Quicklund (M), Per Lodenius (C), Niclas Malmberg (MP), Isabella Hökmark (M), Anna Wallentheim (S), Bengt Eliasson (L), Rossana Dinamarca (V), Azadeh Rojhan Gustafsson (S), Sara-Lena Bjälkö (SD), Linus Sköld (S) och Eva Wallin (KD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet 43 motionsyrkanden om kulturarvsfrågor från den allmänna motionstiden 2015/16. Motionsyrkandena har delats in i tre avsnitt: museer och kunskapsuppbyggnad, kulturmiljö och immateriellt kulturarv. Utskottet föreslår att några av yrkandena behandlas i förenklad form.

Folkpartiet liberalerna (FP) bytte hösten 2015, efter den allmänna motionstiden 2015/16, namn till Liberalerna (L).

Utskottets överväganden

MUSEER OCH KUNSKAPSUPPBYGGNAD

Bakgrund

Ny museipolitik (SOU 2015:89)

Den förra regeringen tillsatte i april 2014 en utredning för att se över de statliga museernas uppdrag, myndighets- och institutionsstrukturen och regeringens styrning av dem (dir. 2014:8, 2015:14). Utredningen lämnade sina förslag under hösten 2015 i betänkandet Ny museipolitik (SOU 2015:89).

Utredningens slutsats är att trots att museerna har utvecklat sin verksamhet och kontinuerligt förhållit sig till samhällsutvecklingen under olika tidsperioder är det svårt för museerna att få ett erkännande för det förändringsarbete som genomförts. Trots ökande och internationellt sett höga besökstal och ett brett allmänt intresse framhålls ofta museernas situation som problematisk. Utredningens analyser visar att det i hög grad är samma museifrågor som har diskuterats och problematiserats sedan den moderna svenska kulturpolitiken började formuleras på 1960-talet. Museerna har enligt utredningen över tid blivit föremål för allt fler förväntningar och breddade uppdrag från staten. Samtidigt har gamla uppgifter inte tagits bort i samma utsträckning.

För att befästa museernas självständiga ställning som centrala kunskapsinstitutioner föreslår utredningen en museilag som ska ge museerna ett tydligare mandat att utveckla verksamheten och ge dem en självständig position från eventuella försök till politisk detaljstyrning av verksamheten. Tydliga och långsiktiga mål ska kombineras med kvalitetsdrivande system i sektorn. Lagens föreslagna definition av ett museum är en institution som bedriver utställningsverksamhet, som är öppen för allmänheten och som har avlönad personal. Lagförslaget innebär att det allmänna museiväsendet, dvs. statliga museer, regionala museer, kommunala museer och övriga offentligt styrda museer, ska bidra till

- publik verksamhet
- kunskapsuppbyggnad
- aktiv samlingsförvaltning, inklusive former för avyttring av statliga museers samlingar.

Lagen föreskriver även att aktörer inom det allmänna museiväsendet ska samverka med varandra för att ge större tillgång till de samlade resurserna.

Vidare föreslår utredningen att Riksutställningar successivt bör avvecklas eftersom man bedömer att myndighetens verksamhet inte efterfrågas i

tillräckligt hög utsträckning av sektorn. Enligt utredningen verkar effekterna av verksamheten även vara begränsade i förhållande till avsatta resurser.

Utredningen för fram att det saknas en myndighet på central nivå med ansvar för uppföljning, utveckling och kunskapsuppbyggnad inom museisektorn. Detta har enligt utredningen lett till att många museer i hela landet upplever att det inte finns någon tydlig motpart för dialog på nationell nivå. Utredningen föreslår därför att det inrättas en ny myndighet – Myndigheten för museer – som utifrån museilagen och de nationella kulturpolitiska målen ska

- ansvara för kvalitetssäkring av centralmuseernas verksamhet genom ett system för kollegial granskning
- pröva frågor om statsbidrag till samverkan mellan centrala, regionala och lokala museer, centralmuseernas forskning, arbetslivsmuseer och till försvarshistoriska museiverksamheter
- pröva frågor om utställningsgarantier enligt förordningen (1998:200) om statliga utställningsgarantier
- ansvara för museistatistik enligt förordningen (2001:100)
- bedriva omvärldsbevakning inom sitt verksamhetsområde.

Utredningen remitterades t.o.m. den 17 mars 2016.

Fri entré

Den 1 februari 2016 infördes fri entré vid 18 statliga museer (prop. 2015/16:1 utg.omr. 17, bet. 2015/16:KrU1). Anslaget 8:1 Centrala museer: Myndigheter har tillförts 80 miljoner kronor fr.o.m. 2016 för att finansiera reformen. De aktuella myndigheternas instruktioner har ändrats för 2016 så att det föreskrivs att respektive museum fr.o.m. den 1 februari ska ha fri entré till utställningar i de egna lokalerna. Om det finns skäl får myndigheten ta ut avgifter för vissa tillfälliga utställningar i de egna lokalerna. För barn och unga upp till 19 år ska myndigheten dock ha fri entré till alla utställningar.

De aktuella myndigheterna har också fått i uppdrag i sina regleringsbrev för 2016 att redovisa effekterna av införandet av fri entré avseende förändringen i besöksutvecklingen i förhållande till tidigare år. Likaså ska de redovisa de åtgärder som har vidtagits för att nå nya besökare.

Gestaltad livsmiljö (SOU 2015:88)

Regeringen tillsatte i maj 2014 en särskild utredare som fick i uppdrag att göra en översyn av den statliga politiken för arkitektur, form och design (dir. 2014:69). Uppdraget var bl.a. att

- föreslå hur en ny politik för arkitektur, form och design kan utformas utifrån en bedömning av områdets framtida utmaningar och hur arkitektur, form och design kan få ett ökat genomslag inom berörda samhällsområden

- beskriva hur en politik för arkitektur, form och design utformats i några för Sverige relevanta länder och vilka lärdomar som kan dras för utformningen av en ny svensk politik för området
- analysera och föreslå insatser för att öka möjligheterna för berörda aktörer att utveckla samverkan och dialog
- analysera de nationella målen för arkitektur-, form- och designpolitiken och vid behov föreslå nya mål.

Utredningens huvudförslag i betänkandet Gestaltad livsmiljö (SOU 2015:88) är att Statens centrum för arkitektur och design (Arkdes) ombildas till Myndigheten för gestaltad livsmiljö. Utredningens ställningstagande är att verksamheten inte ska vara en del av någon annan myndighet och att myndigheten ska samverka regionalt och ansvara för och ta initiativ till en kontinuerlig uppdatering av politiken för arkitektur, form och design. Perspektivet gestaltad livsmiljö ska genomsyra all verksamhet vid myndigheten och områdena arkitektur, form och design ska behandlas som ett sammanhållet område.

Betänkandet remitterades t.o.m. den 14 mars 2016.

Kultursamverkansmodellen

Hösten 2009 beslutade riksdagen om en ny modell för fördelning av statliga medel till regional och lokal kulturverksamhet, den s.k. kultursamverkansmodellen. Den nya kultursamverkansmodellen innebär att landstingen och regionerna tillsammans med kommunerna och i samråd med civilsamhället och kulturskapare tar fram regionala kulturplaner som sedan bildar underlag inför statens beslut om medfinansiering. Medlen fördelas av Statens kulturråd.

Tanken med modellen var att det regionala inflytandet skulle öka samtidigt som ansvars- och rollfördelningen mellan nationell, regional och lokal nivå skulle tydliggöras. Anslaget 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet tillförs 15 miljoner kronor för 2016 och uppgår till drygt 1,3 miljarder kronor (prop. 2015/16:1 utg.omr. 17, bet. 2015/16:KrU1).

I Statens kulturråds senaste utvärdering av modellen beskrivs museiverksamheten som en bred och omfattande verksamhet med en alltmer framträdande roll för bild- och formkonsten inklusive samtidskonsten. Flera regioner beskriver också ett aktivt arbete med digitalt tillgängliggörande, bl.a. digitalisering av samlingarna. I de flesta regioner gjordes mellan 300 och 500 museibesök per tusen invånare under 2014.

En uppföljnings- och utvärderingsgrupp inom kulturutskottet utvärderade kultursamverkansmodellen under 2015 med fokus på att beskriva och analysera hur modellen har fungerat samt vilka resultat och konsekvenser som införandet av modellen har fått (Är samverkan modellen?, 2015/16:RFR4). Enligt utvärderingen framgår att museerna tillsammans med scenkonsterna totalt sett är de två största regionala bidragsmottagarna. Museer och bild- och formområdet är även tillsammans med scenkonsten störst mottagare av

Kulturrådets regionala utvecklingsbidrag. Rapporten presenterades vid ett seminarium anordnat av kulturutskottet den 4 februari 2016.

Statligt stöd till vissa museer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om statligt stöd till vissa museer.
Jämför reservationerna 1 (SD) och 2 (L).

Motionerna

Edward Riedl (M) yrkar i motion 2015/2016:117 att riksdagen ställer sig bakom ett tillkännagivande till regeringen om att utreda förutsättningarna för att Sverige ska få ett nationellt skogsmuseum i Lycksele. Sverige är världens tredje största exportör av papper, massa och sågade trävaror och är tillsammans med Island det enda nordiska land som saknar ett nationellt skogsmuseum. Skogsmuseet i Lycksele är ett regionalt museum som i praktiken axlat rollen som ett rikstäckande museum, dock utan statligt ekonomiskt stöd. Motionären anför att ett nationellt skogsmuseum skulle kunna bidra till ökad kunskap och kännedom om skogens värden.

Katarina Brännström (M) yrkar i motion 2015/16:1221 på ett tillkännagivande till regeringen om att undersöka möjligheten att ge statliga, nationella uppdrag till regionala museer inom respektive museums specialområde. Motionären anför att reformen med kostnadsfritt inträde till centralmuseerna i Stockholm aktualiserar frågan om hur man kan sprida nationella uppdrag i museivärlden. I linje med gällande kultursamverkansmodell och en ökad regionalisering kan sådana uppdrag skapa möjligheter att koncentrera kompetensen, stärka kontakterna med forskningen vid närliggande universitet och på ett tydligare sätt knyta verksamheten till det civila samhället.

Mathias Sundin (FP) yrkar i motion 2015/16:1217 på ett tillkännagivande till regeringen om att utreda möjligheten att uppgradera Norrköpings skolmuseum till riksmuseum. Norrköpings skolmuseum invigdes 1993 och har en samling som speglar Sveriges skolhistoria från 1700-talet och framåt. Eftersom flera skolmuseer på senare tid lagts ned ser motionären det som synnerligen angeläget att Norrköpings skolmuseum bevaras för framtiden i form av ett riksmuseum.

Robert Hannah och Christina Örnebjär (båda FP) anför i motion 2015/16:524 att hbtq-gruppens kulturarv till stor del har gått förlorat eller riskerar att förloras om inte ett särskilt institut ges i uppdrag och får stöd för att bevara hbtq-gruppens kulturarv. Motionärerna föreslår att riksdagen gör ett tillkännagivande till regeringen om att utreda möjligheten att stötta organisationen The Unstraight Museum genom ett årligt verksamhetsbidrag (yrkande 1), utreda möjligheten att kostnadsfritt upplåta en byggnad på en central plats i Stockholm för organisationens dokumentations-, utställnings-

och museiproduktionsverksamhet (yrkande 2) och att utreda möjligheten att göra The Unstraight Museum till ett nationellt resurscentrum för insamling och dokumentation av hbtq-personers kulturarv (yrkande 3).

Jan Björklund m.fl. (FP) föreslår i motion 2015/16:2786 yrkande 17 ett tillkännagivande till regeringen om att utreda det museala ansvaret för hbt-historia. Motionärerna anför att Sverige har nått långt i arbetet för hbt-personers rättigheter och mot den homofobi som finns i samhället. Det arbetet bör bevaras för eftervärlden, och kunskapen om hur individers liv och vardag gestaltats beroende på skilda livsvillkor beroende på sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck behöver tas till vara. Motionärerna anför att olika museer har gjort viktiga insatser för att dokumentera hbt-historia och att det bör utredas hur det museala ansvaret för att dokumentera hbt-historia i Sverige kan organiseras framöver.

Maria Weimar (FP) yrkar i motion 2015/16:3162 på en snar start av Nationalmuseum Norr. Motionären anför att Jamtli i Östersund och Nationalmuseum i Stockholm arbetar tillsammans för att få till stånd ett Nationalmuseum Norr i Östersund. Nationalmuseums världskända samlingar och Jamtlis prisbelönta pedagogiska arbete borgar tillsammans för att verksamheten kommer att gynna inte enbart regionens utan hela norra Sveriges kulturliv och befolkning. Stora delar av finansieringen sker via många olika bidragsgivare i länet, landet och Europa. Weimar menar därför att regeringen mer aktivt bör stödja och snarast tillföra de medel som behövs i investeringsdelen samt täcka hela den del som beräknas till drift av det nya museet som faller på staten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att Museiutredningen i sitt slutbetänkande (SOU 2015:89) för fram att museisektorn i dag är splittrad organisatoriskt och saknar en sammanhållande part. Utredningen pekar på det här som ett problem i relationen mellan staten och den regionala och lokala nivån. Den beskrivna myndighetssituationen på museiområdet har enligt utredningen lett till att många museer runt om i landet upplever att det inte längre finns någon tydlig motpart för dialog på nationell nivå med specifik kompetens på museiområdet. Vidare leder splittringen i fråga om museirelaterade uppgifter till ineffektivitet när det kommer till sådant som bidragshantering eftersom flera olika instanser ska sköta den enligt utredningen. Utskottet kommer att aktivt följa regeringens behandling av Museiutredningens betänkande.

Utskottet noterar att Skogsmuseet är ett av Region Västerbottens prioriterade utvecklingsområden i såväl den gällande som den kommande kulturplanen. Utskottet noterar också att regeringen utarbetar ett nationellt skogsprogram i syfte att stimulera strategiska satsningar som t.ex. rör klimat- och miljömål, landsbygdsutveckling, export och besöksnäring och att Region Västerbotten ingår i det programråd som ska utarbeta skogsprogrammet.

Utskottet menar att Norrköpings skolmuseum bedriver en värdefull verksamhet för att levandegöra den svenska skolans utveckling under de senaste 200 åren, en verksamhet som även bidrar med viktiga perspektiv på samhällets och skolans förändring över tid.

Utskottet välkomnar The Unstraight Museums initiativ och arbetssätt. En aktiv webbaserad verksamhet i kombination med fysiska vandringsutställningar på några av Sveriges centrala museer samt andra kulturarvs- och kulturinstitutioner har gjort det möjligt att komplettera såväl föremål som platser med homo-, bi- och transpersoners berättelser och nå ett brett publikt genomslag med interaktiva metoder.

Utskottet kan konstatera att anslaget 8:1 Centrala museer: Myndigheter har tillförts 2 miljoner kronor fr.o.m. 2016 (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:KrU1) för att öka Nationalmuseums regionala närvaro. På liknande sätt etablerade Moderna museet utställningslokaler i Malmö 2009.

Utskottet vill betona statens centrala roll i att stödja museiväsendet, inte minst för att säkra en god fysisk och digital infrastruktur som bidrar till samverkan och effektiv användning av resurser. Utskottet vill dock i det sammanhanget återigen framhålla att staten även i fortsättningen bör vara restriktiv med att främja tillkomsten av nya museer (jfr bl.a. bet. 2014/15:KrU10). I den mån insatser behöver göras på ett område som förbisets eller inte uppmärksammas tillräckligt bör åtgärder vidtas främst inom ramen för den befintliga museiorganisationen genom exempelvis riktade insatser. De som tar initiativ till nya museer bör se till att investeringar och drift kan finansieras. Oavsett hur välmotiverad en stödsats kan te sig är det inte självklart att ett statligt engagemang alltid är den bästa lösningen. Med varje nytt statsbidragsberättigat museum följer krav på ökade statsbidrag som måste finansieras antingen med ökade anslag eller genom omprioriteringar.

Mot bakgrund av ovanstående och med hänvisning till den tyngdpunktsförskjutning som kultursamverkansmodellen innebär från centralt fattade beslut till ökat regionalt ansvar är utskottet inte berett att förorda tillkännagivanden till regeringen i enlighet med motionsyrkandena. Därmed avstyrks motionsyrkandena 2015/16:117 (M), 2015/16:524 (FP), 2015/16:1217 (FP), 2015/16:1221 (M), 2015/16:2786 (FP) yrkande 17 och 2015/16:3162 (FP).

Uppåkra arkeologiska centrum och Historiska museet vid Lunds universitet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om utökat statligt stöd till Uppåkra arkeologiska centrum och Historiska museet vid Lunds universitet.

Motionerna

Ewa Thalén Finné m.fl. (M) föreslår i motion 2015/16:143 ett tillkännagivande till regeringen om ett större statligt intresse för Uppåkra arkeologiska centrum. Motionären anser att Uppåkra bör betraktas som ett riksintresse. Genom ett ökat engagemang och finansiering från statens sida kan Uppåkra utvecklas och bli den stora kunskaps- och besöksplats som området förtjänar.

Anders Hansson (M) yrkar i motion 2015/16:238 att riksdagen bör tillkänna för regeringen att förfarandet kring statliga kompensationer för fornfyndshantering ses över för att säkerställa att Lunds universitets historiska museum även i framtiden ska kunna fortsätta sitt viktiga arbete. Historiska museet i Lund har huvudansvaret för omhändertagande av fornfynd från hela södra Sverige och har den näst största samlingen av fornfynd i Sverige. Museet lyder under Lunds universitet. Utanför Lund ligger det mycket stora och ännu relativt outforskade fyndområdet Uppåkra. Med en ökad mängd fynd från Uppåkra och från många andra historiska platser runt om i Skåne riskerar Lunds universitet enligt motionären att dräneras på medel som egentligen är avsatta för utbildning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att ca 3 miljoner kronor tilldelats Lunds universitet för omhändertagande av arkeologiska fynd för 2016 (prop. 2015/16:1, utg.omr. 16 Utbildning och universitetsforskning). Vidare konstaterar utskottet att Uppåkra arkeologiska centrum fått stöd av Region Skåne inom ramen för kultursamverkansmodellen 2013–2015 och att Uppåkra arkeologiska centrum under 2016 får bidrag från regionen som ett pågående utvecklingsprojekt.

Mot bakgrund av det anförda anser inte utskottet att motionerna bör föranleda något initiativ från riksdagens sida. Motionerna 2015/16:143 (M) och 2015/16:238 (M) avstyrks därmed.

Kännedom om brott mot mänskligheten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena om brott mot mänskligheten.
Jämför reservationerna 3 (V) och 4 (KD).

Motionerna

I motion 2015/16:1271 anför Robert Halef (KD) att det är först efter att berörda folkgrupper utarbetat faktadokument om systematiskt planerat folkmord på kristna invånare under Ottomanska rikets fall som nationer har erkänt dåden som ett folkmord. Det finns enligt motionären mycket lite forskning och dokumentation om folkmordet. Motionären föreslår ett tillkännagivande till regeringen om att inrätta ett nationellt dokumentationscenter i Södertälje för

folkmordet 1915 på syrianer, armenier, kaldéer, assyrier och pontiska greker (yrkande 2).

I motion 2015/16:101 yrkar Mia Sydow Mölleby m.fl. (V) att riksdagen ställer sig bakom att det bör resas ett minnesmärke över Sovjetmigranternas öde och tillkännager detta för regeringen. Under 1920- och 1930-talen emigrerade många svenskar till Sovjetunionen. Deras historia var relativt okänd fram till 1990-talet då de uppmärksammades i böcker och i andra medier. I dag lever mycket få personer som har egna minnen av denna tid. Motionärerna anser att det borde göras mer för att uppmärksamma dem som emigrerade till Sovjet och för att stimulera oberoende forskning om deras öden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Forum för levande historia enligt sin instruktion (2007:1197) har till uppgift att vara ett nationellt forum som ska främja arbete med demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter med utgångspunkt i Förintelsen. Myndigheten har särskilt till uppgift att informera om Förintelsen och kommunismens brott mot mänskligheten.

Myndigheten har på sin webbplats en samling texter kring händelserna vid förra sekelskiftet. På samma sätt förmedlar myndigheten information om de s.k. Kirunasvenskarna, de svenskar som emigrerade från framförallt Kiruna till sovjetiska Karelen under 1920-talet.

Utskottet noterar vidare att även andra aktörer har agerat för att synliggöra händelserna vid förra sekelskiftet i det dåvarande Osmanska riket. Armémuseum visade under hösten 2015 utställningen med namnet Armin T Wegner – ögonvittne till det armeniska folkmordet 1915. Utställningen är en del i museets serie om första världskriget under perioden 2014-2018. Utställningen visades också parallellt på Katedralskolans bibliotek i Lund.

Mot bakgrund av det arbete som pågår på området är utskottet inte berett att föreslå något initiativ från riksdagens sida och avstyrker därmed motionerna 2015/16:101 (V) och 2015/16:1271 (KD) yrkande 2.

Proveniensen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandet om undersökning av proveniens och ökad kunskap om Sveriges restitutionsåtaganden.

Jämför reservation 5 (M, L).

Motionen

Cecilia Magnusson m.fl. (M) anför i motion 2015/16:1184 att Sverige är en av de 44 stater som står bakom Washingtonkonferensens slutsatser från 1998 och den uppföljande Terezindeklarationen från 2009. Till skillnad från

Nederländerna, Tyskland, Storbritannien och Österrike har Sverige enligt motionärerna inte arbetat fram system för att hantera restitutionsfall. Enligt motionärerna bör det efterforskas om det finns herrelösa judiska ägodelar i samlingar som köpts in under efterkrigstiden och om så är fallet bör dess proveniens undersökas (yrkande 1). Motionärerna föreslår vidare i yrkande 2 att regeringen utreder hur Sverige bäst ökar kunskapen om de restitutionsåtaganden som Sverige har.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Sverige har undertecknat Washingtonprinciperna, som syftar till att stödja arbetet med att lösa ärenden om konfiskerad konst som beslagtogs av nazisterna under andra världskriget och att dessa inte är rättsligt bindande. De undertecknande länderna har olika rättssystem och länderna förutsätts agera i enlighet med sina respektive lagstiftningar. Utskottet utgår från att aktuella myndigheter beaktar frågor om proveniens inom ramen för sina uppdrag.

Utskottet noterar också att frågan om illegal handel med kulturoldom är högaktuell i dag med anledning av det världsarv som förstörs och skingras i samband med krigshandlingar i bl.a. Syrien och Irak. Utskottet välkomnar de internationella och nationella initiativ som tas för att fördöma dessa handlingar och för att förhindra illegal handel med kulturarvsföremål.

Utskottet avstyrker därmed motion 2015/16:1184 (M) yrkandena 1–2.

KULTURMILJÖ

Bakgrund

Nationella mål för kulturmiljöområdet

I enlighet med de nationella mål för kulturmiljöarbetet som riksdagen antog 2013 (prop. 2012/13:96, bet. 2012/13:KrU9, rskr. 2012/13:273) ska det statliga kulturmiljöarbetet främja

- ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas
- människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön
- ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser
- en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen.

Gestaltad livsmiljö (SOU 2015:88)

Som nämnts ovan redovisade utredningen Gestaltad livsmiljö i oktober 2015 sitt betänkande Gestaltad livsmiljö – en ny politik för arkitektur, form och design (SOU 2015:88).

Utredningens utgångspunkt är ett helhetsperspektiv utifrån den enskilda människans behov och möjligheter, i dag och i framtiden. Utredningen vill med sina förslag bidra till ökad hälsa, jämställdhet, rättvis fördelning och demokrati i vid bemärkelse och till möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen. Enligt förslaget ska den statliga politiken för arkitektur, form och design aktivt främja

- en helhetssyn präglad av kvalitet och samverkan
- ett inkluderande och demokratiskt samhälle med tillgång till goda livsmiljöer
- en bred och tvärssektoriell kunskapsutveckling.

Utredningen föreslår att statens, landstingens och kommunernas åtaganden stöttar politiken för arkitektur, form och design nationellt, regionalt och lokalt bl.a. genom att

- en riksarkitekt tillsätts inom Statens fastighetsverk
- utreda inrättandet av en utvecklingsfond för att främja området och exportfrämjande insatser
- ge ett uppdrag till en nybildad Myndigheten för gestaltad livsmiljö och Statens fastighetsverk att utveckla arkitektur-, form- och designprogram i statliga myndigheter
- ge ett statligt stöd till utövare i etableringsfasen.

Utredningen betonar på olika sätt hur de mänskliga, kulturella och sociala aspekterna ges allt större tyngdpunkt i förståelsen av hållbar utveckling. Den tekniska utvecklingen och urbaniseringen är andra trender som utredningen ägnar stort fokus åt.

Kultursamverkansmodellen

I den uppföljning och utvärdering av kultursamverkansmodellen som en grupp inom kulturutskottet har genomfört (Är samverkan modellen?, 2015/16:RFR4) anförts att kulturmiljöarbetet har en oklar roll i kultursamverkansmodellen och att det finns en lång rad problem inom området. Kulturmiljöarbete omnämns inte i den förordning som styr kultursamverkansmodellen och gruppen noterar exempelvis att både länsstyrelsernas, läns museernas och Riksantikvarieämbetets roller i modellen upplevs som ottydliga (SFS 2010:2012 Förordning om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet).

Riksantikvarieämbetet (RAÄ) presenterade rapporten Kulturmiljöarbetets genomslag inom kultursamverkansmodellen i februari 2016. Även RAÄ kommer till slutsatsen att kulturmiljöarbetets roll i modellen är oklar, att de

nationella kulturmiljömålen haft ett begränsat genomslag i modellen och att det finns indikationer på regionala skillnader i kulturmiljöarbetets genomslag. Utvärderingen drar också slutsatsen att samverkan i kulturmiljöfrågor mellan olika aktörer har ökat sedan införandet av modellen och detta uppges vara en framgångsfaktor för kulturmiljöarbetets genomslag inom modellen.

Kulturverksamhet i vissa bostadsområden

Anslaget 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete, utgiftsområde 17, tillfördes 50 miljoner kronor 2016 för att främja kulturverksamhet i vissa bostadsområden. För 2017–2018 beräknas anslaget tillföras 40 miljoner kronor årligen för detta ändamål (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:KrU1). Statens kulturråd har fått i uppdrag av regeringen att tillsammans med Statens konstråd förbereda satsningen som ska utgå från de boendes behov och kunskap om platsen och präglas av ett brett medborgarinflytande.

Helhetssyn på kulturlandskapet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om helhetssyn på kulturlandskapet.

Jämför reservation 6 (M, C, L, KD).

Motionerna

I motion 2015/16:2137 föreslår Olof Lavesson, m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 5 att riksdagen ställer sig bakom att statens kulturmiljöarbete ska främja en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen och tillkännager detta för regeringen. Motionärerna vill ha ett balanserat kulturmål som värnar kulturarvet i ett modernt samhälle med dess krav på tillväxt, bostäder och infrastruktur.

Markus Wiechel (SD) föreslår i motion 2015/16:2019 yrkande 24 ett tillkännagivande till regeringen om att uppmuntra traditionsenlig byggnation utifrån Sverigedemokraternas principprogram att stadsplanering och arkitektur måste vara anpassade efter människors behov. Motionären anför att Sverige har en rik byggnadstradition som förtjänar att bevaras. Historiskt förankrade byggnadsmiljöer skapar hemkänsla och trygghet och har en positiv inverkan på turistnäringen.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen beslutade om nya nationella mål för kulturmiljöarbetet våren 2013 (prop. 2012/13:96, bet. 2012/13:KrU9, rskr. 2012/13:273). Syftet var att

understryka kulturmiljöperspektivet och tydliggöra att kulturmiljön berör andra områden såsom näringsliv, civilsamhälle, utbildning och forskning och att frågorna därför även behandlas i andra lagar. Riksantikvarieämbetet (RAÄ) har i uppdrag att redovisa hur kulturmiljöarbetet i Sverige utvecklas. I uppdraget ingår att redovisa vad ansvariga myndigheter har gjort och avser att göra för att målen för kulturmiljöarbetet ska uppfyllas. Vidare ska samspelet mellan nationell, regional och kommunal nivå inom kulturmiljöområdet belysas. Uppdraget ska redovisas senast den 16 maj 2016.

I sammanhanget kan nämnas att Riksintresseutredningen bl.a. behandlade kulturmiljövården i sitt uppdrag att föreslå ändringar som ger ett ändamålsenligt och rättssäkert system för hushållning med mark- och vattenområden, särskilt för områden av riksintresse (dir. 2013:126). Utskottet redovisar delar av utredningens förslag nedan.

Regeringen tillsatte vidare i juni 2015 en parlamentarisk kommitté med uppdrag att lägga fram förslag om en sammanhållen politik för Sveriges landsbygder (dir. 2015:73) I uppdraget beskrivs bl.a. attraktiva kulturmiljöer som en resurs för hela landet. Genom att bevara och vårda dem på ett hållbart sätt bidrar man till landsbygdens utvecklingspotential. I den kartläggning av samhällsutvecklingen som kommittén ska utföra tas kulturlandskapets förändring upp som en viktig aspekt. Kommittén ska t.ex. utreda förutsättningar för och möjligheter att bevara och utveckla långsiktigt hållbara och attraktiva livs-, boende- och verksamhetsmiljöer i olika landsbygder och då bl.a. beakta behovet av att bevara värdefulla kulturmiljöer och allmänhetens tillgång till naturen. En delredovisning ska lämnas senast den 31 mars 2016 och slutbetänkandet ska lämnas senast den 31 januari 2017.

Utskottet vill också påpeka att RAÄ har i uppdrag att bedriva ett offensivt och angeläget kulturmiljöarbete för att öka kulturmiljömålen genomslag i beslutsunderlag på nationell och lokal nivå. RAÄ samarbetar bl.a. med Boverket om hur kulturvården hanteras med stöd av plan- och bygglagen (2010:900). Utskottet noterar också att regeringen bedömer att kulturmiljöperspektivet har blivit tydligare i olika beslutsunderlag och att antalet remisser och ärenden har ökat (prop. 2015/16:1 utgiftsområde 17 s. 125).

Utskottet bedömer utifrån den utvärdering av kultursamverkansmodellen som gjorts av en grupp i kulturutskottet att kulturmiljöarbetets ställning i modellen och de olika aktörernas roller behöver klargöras för att kulturmiljöarbetet ska kunna fortsätta att utvecklas positivt i Sveriges olika län.

Mot bakgrund av det aktiva arbete som pågår inom området är utskottet i dagsläget inte berett att förorda tillkännagivanden enligt motionsyrkandena. Därmed avstyrks motionerna 2015/16:2019 (SD) yrkande 24 och 2015/16:2137 (M, C, FP, KD) yrkande 5.

Arkeologiska undersökningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om översyn av kostnadsansvar för och kulturmiljökrav vid arkeologiska undersökningar.

Jämför reservation 7 (M, C, L, KD).

Motionerna

I motion 2015/16:183 begär Betty Malmberg (M) ett tillkännagivande om behovet av en översyn av kostnadsansvaret vid arkeologiska utgrävningar. Motionären anser att många nyinvesteringar och potentiella företagsutvecklingar inte blir av på grund av att kostnaderna för arkeologiska utredningar är höga och tiden från ansökan till genomförande kan vara orimligt lång.

I motion 2015/16:2702 föreslår Ewa Thalén m.fl. (M) i yrkande 19 ett tillkännagivande till regeringen om att byggande bör prioriteras i relation till kulturmiljökrav och arkeologiska undersökningar. Motionärerna anför att en stor del av Sveriges yta täcks av riksintressen i dag. Ibland skyddas hela kommuner som riksintresse, vilket hindrar bostadsbyggande. Motionärerna tar upp att Riksrevisionen konstaterar att statens hantering av riksintressen försvårar för kommunerna att planera nya bostäder (RiR 2013:21).

I motion 2015/16:1986 yrkande 5 föreslår Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP) ett tillkännagivande till regeringen om att göra förändringar i kulturmiljökraven och reglerna för arkeologiska undersökningar för att underlätta för byggande. Motionärerna anser att det är angeläget att undanröja hinder och göra det enklare och snabbare att bygga bostäder. Ett av hindren är kulturmiljökraven.

Utskottets ställningstagande

I samband med att riksdagen beslutade om nya mål för kulturmiljöarbetet gjordes också vissa ändringar i kulturmiljölagen (1988:950). Ändringarna syftade bl.a. till att göra bestämmelserna enklare och mer förutsägbara, inte minst för företag.

Utskottet noterar att Myndigheten för kulturanalys sedan 2012 är huvudansvarig för kulturmiljöstatistiken och samarbetar med Riksantikvarieämbetet för att utveckla den. Syftet med kulturmiljöstatistik är att visa kulturmiljöns innehåll, användning och kostnader över tid. Under 2014 påbörjades statistikarbetet med datainsamling om länsmuseernas kulturmiljöarbete och en första rapport planeras till 2016.

Förutom den ovannämnda parlamentariska kommittén om en sammanhållen politik för Sveriges landsbygder konstaterar utskottet att Riksintresseutredningen bl.a. behandlade kulturmiljövården i sitt uppdrag att

föreslå ändringar som ger ett ändamålsenligt och rättssäkert system för hushållning med mark- och vattenområden, särskilt för områden av riksintresse (dir. 2013:126). I slutbetänkandet Planering och beslut för hållbar utveckling (SOU 2015:99) föreslår utredningen vissa ändringar i miljöbalken och plan- och bygglagen (2010:900). Utredningen föreslår att länsstyrelsen och regeringen ska kunna göra undantag från kravet att tillgodose riksintressen om det är ett viktigt allmänt intresse att använda marken till exempelvis bostadsbebyggelse, under förutsättning att det främjar en hållbar utveckling ur ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt. Utredningen föreslår vidare en samordning av de insatser som görs för att nå sådana miljömål och andra nationella mål som har betydelse för hållbar utveckling. Utskottet finner ingen anledning att föregripa regeringens behandling av Riksintresseutredningens förslag.

Därmed avstyrks motionerna 2015/16:183 (M), 2015/16:1986 (KD, M, C, FP) yrkande 5 och 2015/16:2702 (M) yrkande 19.

Statligt stöd till kulturarv

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om statligt stöd till kulturarv.

Motionerna

Pia Nilsson (S) yrkar i motion 2015/16:341 att riksdagen tillkännager för regeringen att den bör undersöka möjligheterna för staten att ta ett större ekonomiskt ansvar för Sala silvergruva. Motionären anför att Sala silvergruva är en av världens bäst bevarande historiska gruvmiljöer och Sveriges genom tiderna viktigaste silvergruva. Gruvområdet och dess byggnader kulturminnesförklarades av Länsstyrelsen i Västmanland 2014. Det är därför önskvärt att undersöka möjligheterna för staten att ta ett större ekonomiskt ansvar för att bevara detta kulturhistoriska arv.

Olle Thorell (S) anför i motion 2015/16:631 att Strömsholms kanal är en viktig angelägenhet för såväl kanalbolagets fyra delägarkommuner som båtfolket och den kultur- och historieintresserade allmänheten samt att det finns en stor potential att utveckla besöksnäringen i anslutning till och i närheten av kanalen. Motionären yrkar därför att riksdagen tillkännager för regeringen att det krävs fler intressenter som bär ansvaret samt att samverkan mellan näringslivet och det övriga samhället ökar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill understryka att skyddet av kulturarvet är en prioriterad fråga inom kulturpolitiken. Detta framgår bl.a. av de kulturpolitiska målen.

Utskottet noterar att både Sala silvergruva och Strömsholms kanal är förklarade som byggnadsminne av Länsstyrelsen i Västmanlands län enligt 3 kap. kulturmiljölagen (1988:950).

Utskottet är inte berett att förorda ett tillkännagivande i enlighet med motionsyrkandena. Motionerna 2015/16:341 (S) och 2015/16:631 (S) avstyrks därmed.

Svenskt kulturarvsår

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionen om att utse 2020 till ett svenskt kulturarvsår.

Jämför reservation 8 (SD).

Motionen

Aron Emilsson m.fl. (SD) föreslår i motion 2015/16:1842 att man ska rikta fokus mot kulturområdet och vitalisera den kulturpolitiska debatten genom att samla det offentliga Sverige kring ett temaår med kulturpolitisk prägel. Motionärerna vill att regeringen utser 2020 till ett svenskt kulturarvsår med det primära syftet att stärka den gemensamma nationella identiteten och att uppmärksamma och hylla olika aspekter av den traditionella folkliga svenska kulturen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare behandlat frågan om kulturarvsår, senast i 2014/15:KrU10 och vidhåller sin tidigare uppfattning att en satsning på ett särskilt år riskerar att bli kortsiktigt och innebära onödig byråkrati. Utskottet anser att mer löpande och långsiktiga åtgärder ger bättre förutsättningar för att vidareutveckla kulturarvpolitikens olika områden än årliga, tillfälliga satsningar.

Därmed avstyrks motion 2015/16:1842 (SD).

Mälsåkers slott

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att undersöka möjligheten att behålla Mälsåkers slott i statlig ägo.

Jämför reservation 9 (SD).

Motionen

Caroline Helmersson Olsson m.fl. (S) yrkar i motion 2015/16:1531 på ett tillkännagivande till regeringen om att se över möjligheterna att behålla Mälsåkers slott i statlig ägo.

Utskottets ställningstagande

Mälsåkers slott ägs av staten. Statens fastighetsverk tog över förvaltningen från Riksantikvarieämbetet den 1 januari 2015. Riksantikvarieämbetet föreslog i en skrivelse till regeringen i mars 2014 att Mälsåkers slott ska bli statligt byggnadsminne. Utskottet noterar att denna ansökan bereds i Regeringskansliet.

I betänkandet Statens kulturfastigheter – urval och förvaltning för framtiden (SOU 2013:55) förslår utredningen att Mälsåkers slott säljs. Regeringen redovisar i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1, utg.omr. 2) att de förslag som lämnats i denna utredning bereds vidare.

Utskottet konstaterar att regeringen avser att återkomma till riksdagen när det gäller den statliga fastighetsförvaltningen och då i vissa särskilda frågor om förvaltningen av statliga kulturhistoriska byggnader och fastigheter.

Mot bakgrund av ovanstående anser inte utskottet i dagsläget att det finns skäl att föregripa regeringens förslag på området. Motion 2015/16:1531 (S) avstyrks därmed.

Det rullande kulturarvet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att främja det motorhistoriska kulturarvet i Sverige och stärka bevaranderätten för det rörliga kulturarvet.

Motionerna

Sten Bergheden m.fl. (M) föreslår i motion 2015/16:482 ett tillkännagivande till regeringen om att främja det motorhistoriska kulturarvet i Sverige. Motionärerna anför att motorentusiaster lägger ned tid och pengar på att reparera och underhålla veteranfordon av olika slag och att ideellt sköta en museiverksamhet. Samtidigt riskeras verksamhet genom höga myndighetsavgifter och regler som tagits fram för moderna fordon och inte tar hänsyn till veteranfordonens särskilda villkor. Från samhällets sida bör man på ett bättre sätt uppmuntra verksamheten exempelvis genom att ge möjlighet att ta del av det statliga kulturstödet.

I motion 2015/16:2208 yrkar Isak From och Leif Jakobsson (båda S) på ett tillkännagivande till regeringen om behovet av stärkt bevaranderätt för det rörliga kulturarvet. Med det rörliga kulturarvet avser motionärerna t.ex. trafikhistoriska samlingar (flyg, järnväg och väg). Enligt motionen förvaltar

ca 200 000 personer och drygt 1 000 föreningar Sveriges rörliga kulturarv som är en viktig del av landets kultur och historia. Därför bör det beaktas på samma sätt som miljö och säkerhet värnas inom transportområdet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att regeringen 2012 gav Trafikverket i uppdrag att föreslå riktlinjer, finansiering och former för förvaltning samt tillgängliggörande av kulturhistoriskt värdefulla samlingar inom transportområdet. I uppdraget ingick att föreslå hur samlingarna långsiktigt bör förvaltas och tillgängliggöras. Regeringen beslutade i november 2013 (N2013/5295/TE) att Trafikverket skulle ta över kulturhistoriskt intressanta flygplan samt kringutrustning enligt den reviderade bevarandeplanen från Luftfartsverket. I regleringsbrevet till Trafikverket för 2016 föreskrivs att Trafikverket ansvarar för förvaltning av vissa av statens kulturhistoriska samlingar inom väg, järnväg och luftfart.

Därmed avstyrks motion 2015/16:482 (M). Utskottet finner inte heller skäl att bifalla motion 2015/16:2208 (S).

Kyrkor som tas ur bruk

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om nationella handlingsplaner och översyn av det kyrkliga kulturarvet.
Jämför reservation 10 (SD).

Motionen

I motion 2015/16:3097 anför Aron Emilsson m.fl. (SD) att många av landets svenska kyrkor har ett säreget svenskt utseende som inte återfinns bland kyrkor i andra länder och att det är Svenska kyrkan som förvaltar och bevarar fastigheterna. Motionärerna anför vidare att sekulariseringen har resulterat i att många valt att lämna Svenska kyrkan och därmed avsagt sig att betala kyrkoavgift. Svenska kyrkan befarar att de framöver inte kommer ha tillräckliga resurser för att omhänderta alla kyrkor. Motionärerna hänvisar till Riksantikvarieämbetets nyligen genomförda utredning om att kyrkor som svenska kyrkan sålt inte erhåller samma skydd och förpliktelser om skötsel som de har innan försäljning. För att förhindra att detta sker i framtiden föreslår Riksantikvarieämbetet en skärpning av kulturmiljölagen så att kyrkor och kyrkotomter inte får förändras så att deras kulturhistoriska värde minskar utan tillstånd från länsstyrelsen. Även om kulturmiljölagen skärps menar motionärerna att förvaltningsbördan av dessa kulturhistoriska fastigheter ligger på en organisation som i framtiden inte kommer ha tillräckliga resurser att sörja för dessa. Motionärerna föreslår därför ett tillkännagivande till regeringen om att utarbeta en nationell handlingsplan för skydd av kyrkor som

tas ur bruk (yrkande 1), utföra en nationell översyn av kyrkor som riskerar att tas ur bruk (yrkande 2) och utreda behovet av en nationell handlingsplan för hur det kyrkliga kulturarvet ska säkras för framtiden (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

I 4 kap. kulturmiljölagen (1988:950) finns bestämmelser om skydd för de kyrkliga kulturminnena, dvs. kyrkobyggnader, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och begravningsplatser. Här föreskrivs om viss ersättning till Svenska kyrkan för kulturhistoriskt motiverade kostnader i samband med vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena, s.k. kyrkoantikvarisk ersättning. Av förarbetena framgår att ersättningen bara är avsedd för den del av kostnaderna för förvaltningen av de kyrkliga kulturminnena som är en följd av bestämmelserna i 4 kap. kulturmiljölagen (prop. 1998/99:38 s. 145). Det rör sig om extrakostnader som uppkommer på grund av kulturhistoriska hänsynstaganden. Den kyrkoantikvariska ersättningen uppgår till 460 miljoner kronor årligen (anslaget 7:3 Kyrkoantikvarisk ersättning). Av 4 kap. kulturmiljölagen framgår att skyddet för en kyrkobyggnad gäller oavsett ägare. Det innebär att om Svenska kyrkan överlåter en kyrkobyggnad som omfattas av skydd enligt 4 kap. kulturmiljölagen, gäller detta skydd även fortsättningsvis.

Utskottet noterar att regeringen bedömer att Svenska kyrkan under 2014 effektiviserat hanteringen och användningen av den kyrkoantikvariska ersättningen (prop. 2015/16:1, utg.omr. 17, s. 127). Utskottet noterar vidare att Riksantikvarieämbetet hösten 2015 redovisade rapporten Översyn av regelverket om de kyrkliga kulturminnena. Översynen visar på brister i tillämpningen, vilket enligt RAÄ till stor del beror på att det saknas resurser på länsstyrelsernas kulturmiljöenheter. Länsstyrelserna bedriver generellt en mycket begränsad tillsyn, vilket på sikt kan innebära att underhåll och vård av kyrkliga kulturminnen och kulturhistoriska värden blir eftersatta.

Utskottet kommer att noga följa frågan om det kyrkliga kulturarvet och finner inte i dagsläget skäl att förorda initiativ från riksdagens sida. Motion 2015/16:3097 (SD) yrkandena 1–3 avstyrks därmed.

IMMATERIELLT KULTURARV

Bakgrund

Unescokonventionen om tryggnad av det immateriella kulturarvet antogs av FN:s generalkonferens hösten 2003 för att uppmärksamma det levande kulturarvet såsom traditioner, muntligt överförda kunskaper etc. Texten har därefter ratificerats av 163 länder.

Enligt konventionen ska länder göra en eller flera förteckningar över sina respektive immateriella kulturarv. Det går sedan att nominera element från sina förteckningar till konventionens listor.

Institutet för språk och folkminnen (Isf) har det huvudsakliga ansvaret för att dokumentera Sveriges immateriella kulturarv i förteckningen Levande traditioner. Isf samarbetar med Statens musikverk, Nordiska museet, Nämnden för hemslöjdsfrågor och Riksantikvarieämbetet. Isf fattar efter samråd med ovannämnda institutioner beslut om vad som kommer med i förteckningen utifrån gällande rätt. Förteckningen ska bl.a. spegla mångfald, ge perspektiv och nyanserade beskrivningar, betona kulturarv som levande och föränderliga, uppmärksamma tidigare underrepresenterade gruppers kulturarv, undvika stereotypisering och cementering av föreställningar. Så här långt innehåller förteckningen nio kategorier:

- högtider
- berättande
- musik och dans
- framträdande
- umgängesformer
- hantverk
- mattraditioner
- natur och världsbilder
- metodiska exempel.

Det kulturarv som eventuellt inte längre är levande förs bort från förteckningen och arkiveras. I syfte att spegla samtiden arkiveras de förslag som på något sätt strider mot konventionen.

Tryggande av det immateriella kulturarvet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att säkra det immateriella kulturarvet.

Jämför reservationerna 11 (KD) och 12 (SD).

Motionerna

Christer Nylander m.fl. (FP, M, C, KD) yrkar i motion 2015/16:660 att Ålakustens ålafiske är ett immateriellt kulturarv som är viktigt att skydda och bevara för eftervärlden. Ålfiskekulturen längs Hanöbukten är unik. Det handlar om språk och traditioner, seder och bruk, ärvda kunskaper och generationers bildning. Själva fisket är reglerat genom åldrätter, ett system med rötter i tiden då Skåne var danskt. Därför bör regeringen verka för att Ålakustens ålafiske upptas på Unescoslista över immateriella kulturarv.

I motion 2015/16:2258 begär Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) i yrkande 9 att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetet med att säkra det immateriella kulturarvet i enlighet med Unesco:s konvention 2003 om tryggande av det immateriella kulturarvet bör påskyndas och ges hög prioritet. Motionärerna argumenterar för att kunskapen om det egna

kulturarvet, det materiella såväl som det immateriella, skänker människor trygghet i sin identitet. Genom att kulturarvet formas i samspel med omvärlden blir det också ett viktigt verktyg i kampen mot rasism och främlingsfientlighet. En kultur som värnar mångfald är förutsättningen för en positiv integration.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Institutet för språk och folkminnen arbetar aktivt tillsammans med andra myndigheter och institutioner för att tillhandahålla en uppdaterad förteckning (Levande traditioner) över immateriellt kulturarv i Sverige och att Ålaarvet vid Ålakusten sedan 2013 är med i förteckningens kategori Natur och världsbilder. Utskottet noterar också att Unesco har utsett Kristianstad Vattenrike till ett av fem biosfärområden i Sverige för att främja en hållbar relation mellan människan och naturen, dock utan skydd i juridisk mening.

Utskottet menar att de insatser som görs är av stor betydelse för att uppmärksamma, tillvarata och utveckla Sveriges immateriella kulturarv. Förteckningen Levande traditioner bidrar till synen på det nationella immateriella kulturarvet som levande och föränderligt, vilket ger nya perspektiv och minskar stereotypa beskrivningar. På detta sätt fyller förteckningen i sig en viktig uppgift att synliggöra och på olika sätt tillvarata en nations immateriella kulturarv.

Utskottet är inte berett att förordna ett tillkännagivande enligt motionsyrkandena. Motionerna 2015/16:660 (FP, M, C, KD) och 2015/16:2258 (KD) yrkande 9 avstyrks därmed.

Tidigare behandlade förslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden i frågor om museer och kunskapsuppbyggnad, kulturmiljö och immateriellt kulturarv som är likalydande med eller snarlika motioner som riksdagen relativt nyligen tagit ställning till.

Utskottets ställningstagande

Utskottet avstyrkte våren 2015 (bet. 2014/15:KrU10) motionsyrkanden som är likalydande med eller snarlika nedanstående yrkanden. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag. Utskottet anser att motionsyrkandena nedan kan behandlas i förenklad form och avstyrker därför yrkandena.

Museer och kunskapsuppbyggnad

Motion 2015/16:1247 av Elisabeth Santesson (M)

I motionen yrkas att Nobelmuseet i Karlskoga ska betraktas som en nationell angelägenhet och därmed stödjas för fortsatt utveckling.

Motion 2015/16:1850 av Aron Emilsson m.fl. (SD)

I motionen yrkas att regeringen ska utreda möjligheterna att i samarbete med Svenska kyrkan upprätta ett nationellt kyrkohistoriskt museum.

Motion 2015/16:2014 av Mattias Bäckström Johansson (SD)

I motionen yrkas att regeringen bör utreda möjligheten att etablera ett museum för regalskeppet Kronan, regalskeppet Svärdet och amiralsskeppet Mars på Öland eller i Kalmar.

Motion 2015/16:2312 av Lars-Axel Nordell (KD)

I motionen yrkas om ett tillkännagivande till regeringen att inkludera Nobelmuseet i Karlskoga i de statliga satsningar som planeras i syfte att vidareutveckla varumärket Alfred Nobel.

Motion 2015/16:2384 av Anna-Lena Sörenson m.fl. (S)

I motionen yrkas om ett tillkännagivande till regeringen att belysa frågan om en mer långsiktigt tryggad verksamhet för Sancta Birgitta Klostermuseum.

Motion 2015/16:2523 av Petter Löberg m.fl. (S)

I motionen yrkas att regeringen bör belysa frågan om ett nationellt uppdrag till Textilmuseet i Borås.

Kulturmiljö

Motion 2015/16:1168 av Cecilia Magnusson (M)

I motionen yrkas om ett tillkännagivande till regeringen om en översyn av skyddet av det statliga kulturavet som en prioriterad fråga för kulturpolitiken.

Motion 2015/16:1510 av Hans Ekström och Caroline Helmersson Olsson (båda S)

I motionen yrkas om ett tillkännagivande till regeringen att se över möjligheten att bilda en nationell stiftelse med uppgift att lösa in och bevara viktiga kulturarv och samlingar för eftervärlden.

Motion 2015/16:1853 av Aron Emilsson m.fl. (SD)

I motionen yrkas om ett tillkännagivande till regeringen om hur tillämpningen av de lagreglerade bestämmelserna om god ortnamnsred ska kunna skärpas.

Motion 2015/16:1839 av Aron Emilsson m.fl. (SD)

I motionen yrkas att regeringen snarast möjligt bör återkomma med förslag om hur omfattningen av den ideella fornminnesvården ska kunna öka.

Motion 2015/16:2792 av Adam Marttinen (SD)

I motionen yrkas om tillkännagivanden till regeringen att skärpa straffen för kulturarvsbrott (yrkande 1) och förlänga preskriptionstiden för kulturarvsbrott (yrkande 2).

Immateriellt kulturarv*Motion 2015/16:1838 av Aron Emilsson (SD)*

I motionen yrkas om ett tillkännagivande till regeringen om att se över förordning (2007:1181) med instruktion för Institutet för språk och folkminnen (Isof) i syfte att ge myndigheten ett uttalat uppdrag att bevara, levandegöra och samla kunskap även om finlandssvenskarnas och estlandssvenskarnas dialekter och kulturarv.

Reservationer

1. Statligt stöd till vissa museer, punkt 1 (SD)

av Aron Emilsson (SD) och Sara-Lena Bjälkö (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:117 av Edward Riedl (M) och
avslår motionerna
2015/16:524 av Robert Hannah och Christina Örnebjär (båda FP) yrkandena
1–3,
2015/16:1217 av Mathias Sundin (FP),
2015/16:1221 av Katarina Brännström (M),
2015/16:2786 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 17 och
2015/16:3162 av Maria Weimer (FP).

Ställningstagande

Sverige är i dag tillsammans med Island det enda nordiska land som saknar ett nationellt skogsmuseum, detta trots att Sverige har nästan 50 gånger så mycket produktiv skogsmark som t.ex. Danmark. Gemensamt för de skogsmuseer som etablerats i Norge, Danmark och Finland är att de får ett ekonomiskt stöd från staten för att kunna bedriva sin verksamhet.

Skogsmuseet i Lycksele har goda förutsättningar att kunna fungera som basen för ett framtida nationellt skogsmuseum. Museet har redan i dag ett brett nätverk inom skogsnäringen, vilket gör dem väl lämpade för att ansvara, utforma och driva ett nationellt skogsmuseum.

Den statliga nivån kan här ta ett ansvar och utifrån vad en utredning kommer fram till, synliggöra förutsättningar och vägar för att utveckla ett nationellt museiansvar och identifiera hur olika aktörer kan bidra.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Därmed bör motion 2015/16:117 (M) bifallas. Motionerna 2015/16:524 (FP) yrkandena 1–3, 2015/16:1217 (FP), 2015/16:1221 (M), 2015/16:2786 (FP) yrkande 17 och 2015/16:3162 (FP) bör avslås.

2. Statligt stöd till vissa museer, punkt 1 (L)

av Bengt Eliasson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2786 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 17,
bifaller delvis motion
2015/16:524 av Robert Hannah och Christina Örnebjär (båda FP) yrkandena
1–3 och
avslår motionerna
2015/16:117 av Edward Riedl (M),
2015/16:1217 av Mathias Sundin (FP),
2015/16:1221 av Katarina Brännström (M) och
2015/16:3162 av Maria Weimer (FP).

Ställningstagande

Rättigheterna för homosexuella, bisexuella och transpersoner (hbt-personer, eller med ett bredare begrepp, hbtq-personer) har successivt stärkts under de senaste decennierna. Par av samma kön kan i dag ingå äktenskap, har lagligt stöd för att adoptera barn och har tillgång till assisterad befruktning. Hbt-personer omfattas av ett brett lagskydd mot diskriminering och 2013 avskaffades kravet på sterilisering i samband med ändrad könstillhörighet.

Sverige har nått långt i arbetet för hbt-personers rättigheter och mot den homofobi som finns i samhället. Det arbetet bör bevaras för eftervärlden och kunskapen om hur individers liv och vardag gestaltats beroende på skilda livsvillkor beroende på sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck behöver tas till vara. Olika museer har gjort viktiga insatser för att dokumentera hbt-historia. Det bör dock utredas hur det museala ansvaret för att dokumentera hbt-historia i Sverige kan organiseras framöver.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Därmed bör motion 2015/16:2786 (FP) yrkande 17 bifallas och motion 2015/16:524 (FP) yrkandena 1–3 delvis bifallas. Motionerna 2015/16:117 (M), 2015/16:1217 (FP), 2015/16:1221 (M) och 2015/16:3162 (FP) bör avslås.

3. Kännedom om brott mot mänskligheten, punkt 3 (V)

av Rossana Dinamarca (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:101 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V) och
avslår motion
2015/16:1271 av Robert Halef (KD) yrkande 2.

Ställningstagande

Under 1920- och 1930-talen emigrerade många svenskar till Sovjetunionen. De flesta bosatte sig i sovjetiska Karelen. De lämnade ett Sverige med fattigdom, klassorättvisor och hög arbetslöshet. Många av dem kom från Norrbotten och ibland kallas de för Kirunasvenskarna. De flesta sympatiserade med och trodde på Sovjetkommunismen. I Sovjet möttes de av armod, förtryck och rättslöshet. Deras historia var relativt okänd fram till 1990-talet då de uppmärksammades i böcker och i andra medier. Flera av dem som återvände kände sig mobbade och utstötta av kommunister i Norrbotten eftersom de vittnade om övergrepp och armod i Sovjetunionen.

För att hedra de drabbades minne vill Vänsterpartiet att ett minnesmärke över sovjetemigranternas öde uppförs i Norrbotten. Att hedra de människor som utsattes för stalinismens terror, påminnas och lära av historien är inte bara en fråga som angår ett enskilt parti eller en enskild ort, utan är viktigt för hela nationen.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion 2015/16:101 (V) och avslå motion 2015/16:1271 (KD).

4. Kännedom om brott mot mänskligheten, punkt 3 (KD)

av Eva Wallin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:1271 av Robert Halef (KD) yrkande 2 och
avslår motion
2015/16:101 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V).

Ställningstagande

Nyligen uppmärksammades hundraårsdagen av folkmordet 1915, Seyfo, på armenier, syrianer, kaldéer, assyrier och pontiska greker m.fl., som ägde rum i sönderfallet av Ottomanska riket 1914–1918.

Det är först på senare år som flera nationer har erkänt dåden som ett folkmord efter att berörda folkgrupper lyckats arbeta fram faktadokument om ett systematiskt planerat folkmord på kristna invånare under Ottomanska rikets fall. Det finns i övrigt mycket lite forskning och dokumentation om folkmordet.

Ett nationellt dokumentationscenter för folkmordet 1915 på syrianer, armenier, kaldéer, assyrier och pontiska greker bör därför inrättas i Södertälje för att samla den dokumentation som finns kvar om folkmordet.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Därmed bör motion 2015/16:1271 (KD) yrkande 2 bifallas och motion 2015/16:101 (V) bör avslås.

5. Proveniens, punkt 4 (M, L)

av Olof Lavesson (M), Cecilia Magnusson (M), Saila Quicklund (M), Isabella Hökmark (M) och Bengt Eliasson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2015/16:1184 av Cecilia Magnusson m.fl. (M) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Under andra världskriget stal nazisterna systematiskt konst från framför allt människor med judiskt ursprung men också från alla andra som inte tillhörde det ”ariska” folket. Även andra inblandande parter i kriget roffade åt sig av människors ägodelar, men den nazistiska metodiken var exceptionell.

Trots att det är 70 år sedan kriget tog slut finns huvuddelen av ”skammens kvarlåtenskap” oupptäckt på världens museer och hos privata samlare. Så länge detta pågår fortsätter överlevande, familjer och ättlingar att utsättas för brott, ignoreras och förnedras av museer, myndigheter och institutioner som nekar dem rätten till sin egendom.

Sverige är en av 44 stater som står bakom Washingtonkonferensens slutsatser från 1998 och den uppföljande Terezindeklarationen från 2009. Till skillnad från Nederländerna, Tyskland, Storbritannien och Österrike har Sverige inte arbetat fram system för att hantera restitutionsfall.

Det förefaller uppenbart att Sverige behöver vidta åtgärder för att leva upp till sina åtaganden. Ett exempel på detta är Emil Noldes tavla Blumengarten (Utenwarf) som funnits på Moderna museet. Tavlan är det enda konstverk av detta slag som uppdagats i Sverige och hanteringen kring återlämnandet lämnar mycket i övrigt att önska. Som ytterst ansvariga för de statliga samlingarna anser vi att det behöver efterforskas om det finns ytterligare herrelösa judiska ägodelar och undersöka proveniensen i samlingarna som inköpts under efterkrigstiden. Som jämförelse kan nämnas de uppdrag som regeringen gett till ett antal myndigheter att inventera mänskliga kvarlevor i sina samlingar, senast uppdraget i oktober 2015 till Statens historiska museer att i maj 2016 redovisa en kunskapsöversikt om hanteringen av mänskliga kvarlevor vid offentliga museer i Sverige (Ku2015/02553/KL).

Vi bör också öka kunskapen om de restitutionsåtaganden som Sverige har. Hur detta arbete bäst kan ske bör regeringen låta utreda.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Därmed bör motion 2015/16:1184 (M) yrkandena 1 och 2 bifallas.

6. Helhetssyn på kulturlandskapet, punkt 5 (M, C, L, KD)

av Olof Lavesson (M), Cecilia Magnusson (M), Saila Quicklund (M), Per Lodenius (C), Isabella Hökmark (M), Bengt Eliasson (L) och Eva Wallin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2137 av Olof Lavesson m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 5 och
avslår motion
2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 24.

Ställningstagande

Vårt land har ett fantastiskt kulturarv som är väl värt att värna. Utmaningen för framtiden är att värna vårt kulturarv och förena detta arv med det moderna samhällets krav.

Alliansregeringen skrev i ett av sina fyra föreslagna kulturmål som fastställdes av riksdagen att ”det statliga kulturmiljöarbetet ska främja en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen”. Utmaningen kopplad till den pågående samhällsutvecklingen har två sidor. Det första är att förhindra att kommunernas och regionernas viktiga arbete med frågor om tillväxt,

inflyttning och nyföretagande åsidosätter vårt gemensamma kulturarv. Historiska platser och miljöer som förstörs av nybyggnationer går inte att reparera. Samtidigt ska våra kommuner självklart inte utvecklas till museer där ingen utveckling får ske. Därför är det viktigt att tala om samhällsutveckling, inte som något hotfullt, utan i stället i termer av utveckling.

Rätt hanterat kan företagande och nybyggnation byggt kring en regions kulturarv bidra till tillväxt och sysselsättning. Alliansregeringens kulturmål om helhetssyn på kulturlandskapet bör gälla även i framtiden. Det är ett balanserat mål som värnar kulturarvet i ett modernt samhälle med dess krav på tillväxt, bostäder och infrastruktur.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion 2015/16:2137 (M, C, FP, KD) yrkande 5 och avslå motion 2015/16:2019 (SD) yrkande 24.

7. Arkeologiska undersökningar, punkt 6 (M, C, L, KD)

av Olof Lavesson (M), Cecilia Magnusson (M), Saila Quicklund (M), Per Lodenius (C), Isabella Hökmark (M), Bengt Eliasson (L) och Eva Wallin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:1986 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP) yrkande 5 och
avslår motionerna
2015/16:183 av Betty Malmberg (M) och
2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 19.

Ställningstagande

I budgetpropositionen för 2008 fastslogs det bostadspolitiska mål som sedan dess varit vägledande för regeringens arbete. Målet anges som långsiktigt fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven. För att minska bostadsbristen måste bostadsbyggandet öka. Det måste gå snabbare att sätta spaden i marken och tillgången på mark måste öka på de ställen där det går att bygga.

Ett riksintresse är ett särskilt värdefullt område som ska bevaras för framtiden. Systemet byggdes upp för flera decennier sedan och har sedan dess mer eller mindre lämnats vind för våg av det politiska systemet. Riksintressen ska kunna bevaras för framtiden samt vårda vår historia för kommande generationer. Men systemet är otympligt och föråldrat och har också fått kritik från Riksrevisionsverket (RiR 2013:21). Riksrevisionen konstaterade att

statens hantering av dessa riksintressen försvårar för kommunerna att planera nya bostäder. Det är därför angeläget att möjligheten till fler bostäder prioriteras vid utformningen av riksintressen. På samma sätt bör även byggande prioriteras i relation till kulturmiljökrav och arkeologiska undersökningar. För att underlätta byggande yrkar vi på ett tillkännagivande till regeringen om att göra förändringar i kulturmiljökraven och reglerna för arkeologiska undersökningar.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion 2015/16:1986 (KD, M, C, FP) yrkande 5. Motionerna 2015/16:183 (M) och 2015/16:2702 (M) yrkande 19 bör avslås.

8. Svenskt kulturarvsår, punkt 8 (SD)

av Aron Emilsson (SD) och Sara-Lena Bjälkö (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2015/16:1842 av Aron Emilsson m.fl. (SD).

Ställningstagande

Mångkulturåret 2006 utlystes av den socialdemokratiska regeringen med det primära syftet att uppmärksamma och hylla förekomsten av utländska kulturer och identiteter i Sverige. Ett stort antal myndigheter, institutioner, stiftelser och bolag inom kulturområdet samt vissa universitet och högskolor och utlandsmyndigheter fick i uppdrag att medverka. Man bjöd även in samtliga Sveriges kommuner, landsting, regioner, länsstyrelser, vissa myndigheter, universitet och högskolor, scenkonstinstitutioner, regionala museer, bibliotek, arkivinstitutioner, festivaler och övriga aktörer att medverka.

Vi anser att det kan vara på sin plats att på ett liknande sätt rikta fokus mot kulturområdet och vitalisera den kulturpolitiska debatten genom att återigen samla det offentliga Sverige kring ett temaår med kulturpolitisk prägel och föreslår därför att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att 2020 ska utses till svenskt kulturarvsår med det primära syftet att stärka den gemensamma nationella identiteten och att uppmärksamma och hylla olika aspekter av den traditionella, folkliga svenska kulturen.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion 2015/16:1842 (SD).

9. Mälsåkers slott, punkt 9 (SD)

av Aron Emilsson (SD) och Sara-Lena Bjälkö (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:1531 av Caroline Helmersson Olsson m.fl. (S).

Ställningstagande

Mälsåkers slott är ett av Sveriges ståtligaste barockslott och dess spännande historia sträcker sig ända från medeltiden. Slottet är en utmaning för hantverkare och konservatorer. Under 1990-talet utfördes en intensiv restaurering och i dag är ungefär hälften av slottet restaurerat.

Många av fastigheterna är fornlämningar och skyddas enligt kulturmiljölagen (1988:950), men det finns ett antal byggnader som har sådana kulturhistoriska värden att de bör skyddas som statliga byggnadsminnen.

Riksantikvarieämbetet ser helst att staten kvarstår som ägare och att Mälsåker blir ett internationellt kunskaps- och utbildningscentrum för konservering och restaurering av gamla byggnader.

Mälsåkers slott är med sin historia ett viktigt kulturarv. Slottets närhet till Gripsholms slott och ett, förhoppningsvis, uppbyggt Grafikens hus i Mariefred gör det till ett viktigt komplement i den sörmländska besöksnäringen och är därmed en viktig pusselbit för Sörmland som län. Det vore mycket olyckligt om inte Mälsåkers slott togs till vara. För att inte förlora de värden som slottet har bör regeringen se över möjligheterna att det även fortsättningsvis kvarstår i statlig ägo.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion 2015/16:1531 (S).

10. Kyrkor som tas ur bruk, punkt 11 (SD)

av Aron Emilsson (SD) och Sara-Lena Bjälkö (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:3097 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Få andra idéer och institutioner har varit lika betydelsefulla för den svenska kulturen som kristendomen och Svenska kyrkan. Genom århundradena har den svenska kulturen och Svenska kyrkan ömsesidigt format varandra. Svensk arkitektur är ett område som är starkt färgat av vårt kristna arv, framför allt genom våra 3 377 svenska kyrkor, varav många har ett säregnet svenskt utseende som inte återfinns bland kyrkor i andra länder. Det är Svenska kyrkan som förvaltar dessa anrika fastigheter och bevarar dem så att även framtida generationer kan ta del av dem.

Det senaste århundradets omfattande sekularisering har resulterat i att många valt att lämna Svenska kyrkan och därmed avsagt sig att betala kyrkoavgift, vilket har medfört en stor minskning av Svenska kyrkans resurser. Svenska kyrkan befarar att de framöver inte kommer ha tillräckliga resurser för att omhänderta alla kyrkor och att kyrkor som tas ur bruk kommer tillåtas att förfalla. Det innebär att Sveriges största samlade fysiska kulturarv som fortfarande används i sitt ursprungliga syfte är hotat.

Riksantikvarieämbetet har i en utredning belyst att kyrkor som Svenska kyrkan sålt inte erhåller samma skydd och förpliktelser om skötsel som de har innan försäljning. Det innebär att skyddsvärda kyrkor som sålts kan förändras så att de förlorar sitt kulturhistoriska värde. Riksantikvarieämbetet nämner i sin senaste utredning Caroli kyrka i Malmö, som byggts om till modevisningsanläggning. För att förhindra att detta sker i framtiden föreslår Riksantikvarieämbetet en skärpning av kulturmiljölagen så att kyrkor och kyrkotomter inte får förändras så att deras kulturhistoriska värde minskar utan tillstånd från länsstyrelsen.

Även om kulturmiljölagen skärps ligger förvaltningsbördan av dessa kulturhistoriska fastigheter på en organisation som i framtiden inte kommer ha tillräckliga resurser att sörja för dessa om Svenska kyrkans nuvarande medlemsutveckling fortsätter. Sverigedemokraterna vill därför se en nationell handlingsplan för skydd av kyrkor som tagits ur bruk, en nationell översyn över kyrkor som riskerar att tas ur bruk samt en nationell handlingsplan för hur skyddet av det kyrkliga kulturarvet ska säkras i framtiden.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion 2015/16:3097 (SD) yrkandena 1–3.

11. Tryggande av det immateriella kulturarvet, punkt 12 (KD)

av Eva Wallin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2258 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 9 och avslår motion

2015/16:660 av Christer Nylander m.fl. (FP, M, C, KD).

Ställningstagande

Kunskapen om sitt eget kulturarv, det materiella såväl som det immateriella, vilket innefattar gemensamma värderingar, dialekter, traditioner och folkminnen, skänker människor trygghet i sin identitet. Kulturarvet är i ständig förändring och uppstår i mötet mellan det gamla och det nya. Genom att kulturarvet formas i samspel med omvärlden, blir det också ett viktigt verktyg i kampen mot rasism och främlingsfientlighet.

Människor intresserar sig alltmer och söker aktivt efter sätt att ta reda på sina rötter och sitt kulturarv. Det märks i tv-program där människor får hjälp med att ta reda på och förstå historien om sina klenoder. På sociala medier ser vi att grupper startas där människor samlas kring en gemensam uppväxtort. Ett annat sätt att lära känna sin historia är att släktforska.

Kulturarvet har en särskild betydelse för människor som är nya i vårt land eller för grupper som på annat sätt känner sig utsatta eller diskriminerade. Gemensamma upplevelser av kulturarv binder ihop det förflutna, samtiden och framtiden. Det behövs fler platser i samhället där dessa broar kan byggas.

För att bevara även det immateriella kulturarvet upprättade Unesco 2003 Konventionen om trygghet av det immateriella kulturarvet. Konventionen tillkom för att ”kulturarv som traditioner, riter, dansformer, muntligt överförda kunskaper etc. är den viktigaste formen av kulturarv i länder som inte främst har ett byggt kulturarv men också för att det immateriella kulturarvet är viktigt även i länder som har en kultur med fokus på det materiella kulturarvet”.

Därför vill Kristdemokraterna att arbetet med att säkra det immateriella kulturarvet i enlighet med Unesco:s konvention påskyndas och ges hög prioritet.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion 2015/16:2258 (KD) yrkande 9 och avslå motion 2015/16:660 (FP, M, C, KD).

12. Trygghet av det immateriella kulturarvet, punkt 12 – motiveringen (SD)

av Aron Emilsson (SD) och Sara-Lena Bjälkö (SD).

Ställningstagande

Vi delar utskottets konstaterande att Institutet för språk och folkminnen arbetar aktivt tillsammans med andra myndigheter och institutioner för att tillhandahålla en uppdaterad förteckning (Levande traditioner) över immateriellt kulturarv i Sverige och att Ålafisket och dess omgivande kulturarv på Ålakusten sedan 2013 är med i förteckningens kategori Natur och världsbilder. Emellertid vill vi tillägga att ålakustens levande kulturarv är hotat och att ålafisket och dess omgärdande kultur riskerar att dö ut med dagens ålfiskare och andra verksamma vid Ålakusten. Utöver visionen om att upphöja ålafisket till immateriellt världsarv är det således också en nationell angelägenhet att skydda och underlätta dess fortlevnad. Samtidigt kan vi konstatera att Institutet för språk och folkminnen arbetar aktivt med urval av en rad immateriella kulturarv, vilket är ett arbete vi inte vill föregripa. Vi noterar också att Unesco har utsett Kristianstad Vattenrike till ett av fem biosfärområden i Sverige för att främja en hållbar relation mellan människan och naturen, dock utan skydd i juridisk mening.

Vi menar att de insatser som görs är av stor betydelse för att uppmärksamma, tillvarata och utveckla Sveriges immateriella kulturarv. Förteckningen identifierar unika kulturella yttringar, traditioner och seder av sådan dignitet att det anses vara en förlust för kommande generationer om de inte levandehålls. Det är viktigt att bevara och trygga säregna kulturella yttringar. Därför bör inte krav om föränderlighet vara tongivande, utan insikten om att grunden för skyddsbehovet av kulturarvet och dess attraktionskraft också är dess särart. I sammanhanget är det också centralt att tillvarata erfarenhetsbaserad kunskap och kännedom, särskilt för kulturens betydelse för utövarnas, mottagarnas och de aktuella orternas identitet.

Vi är inte beredda att i nuläget förordna ett tillkännagivande enligt motionsyrkandena eftersom arbete pågår. Motionerna 2015/16:660 (FP, M, C, KD) och 2015/16:2258 (KD) yrkande 9 avstyrks därmed.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:101 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör resas ett minnesmärke över Sovjetmigranternas öde och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:117 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att Sverige ska få ett nationellt skogsmuseum i Lycksele och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:143 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett större statligt intresse för Uppåkra Arkeologiska Center och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:183 av Betty Malmberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en översyn av kostnadsansvaret vid arkeologiska utgrävningar och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:238 av Anders Hansson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Lunds universitets historiska museum och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:341 av Pia Nilsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheterna för staten att ta ett större ekonomiskt ansvar för Sala silvergruva och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:482 av Sten Bergheden m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja det motorhistoriska kulturarvet i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:524 av Robert Hannah och Christina Örnebjär (båda FP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att stötta bildandet av ett svenskt hbtq-museum och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att kostnadsfritt upplåta en byggnad på central plats i Stockholm för ett hbtq-museums dokumentations-, utställnings- och museiproduktionsverksamhet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att utse ett hbtq-museum till ett nationellt resurscentrum för insamling och dokumentering av hbtq-personers kulturarv och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:631 av Olle Thorell (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Strömsholms kanal och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:660 av Christer Nylander m.fl. (FP, M, C, KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ålakustens ålafiske som kulturarv och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1168 av Cecilia Magnusson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av skyddet av det statliga kulturarvet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1184 av Cecilia Magnusson m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om proveniensforskning av de statliga samlingarna och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka kunskapen om landets restitutionsåtaganden och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1217 av Mathias Sundin (FP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att upgradera Norrköpings skolmuseum till riksmuseum och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1221 av Katarina Brännström (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheterna för att ge statliga/nationella uppdrag till regionala museer inom respektive museums specialområde och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1247 av Elisabeth Svantesson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Nobelmuseet i Karlskoga ska betraktas som en nationell angelägenhet och därmed stödjas för fortsatt utveckling och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1271 av Robert Halef (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett nationellt dokumentationscenter i Södertälje för folkmordet 1915 på syrianer, armenier, kaldéer, assyrier och pontiska greker och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1510 av Hans Ekström och Caroline Helmersson Olsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att bilda en nationell stiftelse med uppgift att lösa in och bevara viktiga kulturarv och samlingar för eftervärlden och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1531 av Caroline Helmersson Olsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att behålla Mälsåkers slott i statlig ägo och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1838 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Institutet för språk och folkminnen ett uttalat uppdrag att bevara och levandegöra de finlandssvenska och estlandssvenska minoriteternas kulturarv och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1839 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast möjligt bör återkomma med förslag om hur omfattningen av den ideella fornminnesvården ska kunna öka och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1842 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utse 2020 till ett svenskt kulturarvsår och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1850 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att i samarbete med Svenska kyrkan upprätta ett nationellt kyrkohistoriskt museum och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1853 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hur tillämpningen av de lagreglerade bestämmelserna om god ortnamnsred ska kunna skärpas och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1986 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, FP):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra förändringar i kulturmiljökraven och reglerna för arkeologiska undersökningar för att underlätta för byggande och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2014 av Mattias Bäckström Johansson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att etablera ett museum för regalskeppet Kronan, regalskeppet Svärdet och amiralskeppet Mars på Öland eller i Kalmar och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD):

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmuntra traditionsenlig byggnation och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2137 av Olof Lavesson m.fl. (M, C, FP, KD):

5. Riksdagen ställer sig bakom att statens kulturmiljöarbete ska främja en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2208 av Isak From och Leif Jakobsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av stärkt bevaranderätt för det rörliga kulturarvet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2258 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetet med att säkra det immateriella kulturarvet påskyndas och ges hög prioritet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2312 av Lars-Axel Nordell (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inkludera Nobelmuseet i Karlskoga i de statliga satsningar som planeras för att vidareutveckla varumärket Alfred Nobel och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2384 av Anna-Lena Sörenson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en mer långsiktigt tryggad verksamhet för Sancta Birgitta Klostermuseum i Vadstena och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2523 av Petter Löberg m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att Textilmuseet i Borås får ett nationellt uppdrag och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2702 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bygga bör prioriteras i relation till kulturmiljökrav och arkeologiska undersökningar och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2786 av Jan Björklund m.fl. (FP):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utredning om det museala ansvaret för hbt-historia och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2792 av Adam Marttinen (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa straffen för kulturarvsbrott och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förlänga preskriptionstiden för kulturarvsbrott och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3097 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell handlingsplan för skydd av kyrkor som tas ur bruk och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genom berörda myndigheter och i samverkan med Svenska kyrkan utföra en nationell översyn av kyrkor som riskerar att tas ur bruk, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en nationell handlingsplan för hur det kyrkliga kulturarvet ska säkras för framtiden och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3162 av Maria Weimer (FP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en snar start av Nationalmuseum Norr och tillkännager detta för regeringen.